

Załącznik 11- do Wademecum – ulgi i uprawnienia przysługujące niewidomym

Wkładka do legitymacji członka zwyczajnego i podopiecznego Polskiego Związku Niewidomych

Ulgi przysługujące niewidomym

I. Ulgi w komunikacji kolejowej, autobusowej i komunikacji miejskiej:

1. 95 % zniżki – przewodnik niewidomego - osoba, która ukończyła 13 lat, (również pies przewodnik) – w pociągach 2 klasy osobowych, pospiesznych, ekspresowych, InterCity i EuroCity oraz w autobusach zwykłych, przyspieszonych i pospiesznych (dotyczy wyłącznie biletów jednorazowych).

2. 93 % zniżki – niewidomy ze znacznym stopniem niepełnosprawności – w 2 klasie pociągów osobowych i autobusach zwykłych.

3. 51 % zniżki – niewidomy ze znacznym stopniem niepełnosprawności – w 2 klasie pociągów pospiesznych, ekspresowych, InterCity i EuroCity oraz w autobusach przyspieszonych i pospiesznych.

4. 37 % zniżki – niewidomy z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – w 2 klasie pociągów osobowych, pospiesznych, ekspresowych, InterCity i EuroCity oraz w autobusach zwykłych, przyspieszonych i pospiesznych.

5. 78 % zniżki – dzieci i młodzież do 24. roku życia, a studenci do 26 roku życia, ich rodzice i opiekunowie (jedno z rodziców lub opiekun) – na przejazdy w 2 klasie pociągów osobowych i pospiesznych, ekspresowych, InterCity i EuroCity oraz we wszystkich rodzajach autobusów na trasie z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do: szkoły, przedszkola, ośrodka rehabilitacji, domu pomocy społecznej, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, ośrodka wsparcia, na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem, na podstawie dokumentów wystawionych przez te placówki (dotyczy biletów jednorazowych dla opiekunów oraz biletów jednorazowych i miesięcznych imiennych dla dzieci i młodzieży).

Uwaga: ww. ulgi nie dotyczą przejazdów pociągami EuroCity i InterCity w komunikacji międzynarodowej oraz przejazdów w komunikacji autobusowej ekspresowej.

Podstawa prawna: ustawa z 20.06.1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 295, ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury i budownictwa z 20.04.2017 r. w sprawie rodzaju dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U. z 2017 r. poz. 810, ze zm).

6. W komunikacji międzynarodowej w Europie – bezpłatny przejazd przewodnika osoby niewidomej lub psa przewodnika, pod warunkiem wykupienia w Polsce biletów w obie strony (ulga nie stosowana przez wszystkich przewoźników).

Podstawa prawna: Szczegółowe warunki międzynarodowego przewozu na podstawie biletów niezawierających rezerwacji miejsca (SCIC –NRT), obowiązujące od dnia 11 grudnia 2022 r.

7. W komunikacji miejskiej - bezpłatne lub ulgowe przejazdy dla niewidomego oraz jego przewodnika – w zależności od uchwał miejscowych organów samorządu terytorialnego.

II. Inne uprawnienia

1. Zwolnienie od opłacania abonamentu radiowo-telewizyjnego – niewidomi, których ostrość wzroku nie przekracza 15%

Podstawa prawna: ustawa z 21.04.2005 r. o opłatach abonamentowych (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 1689, ze zm.) oraz rozporządzenie KRRiT z 16.02.2010 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 480, ze zm.).

2. Ulgi pocztowe:

a. Prawo do bezpłatnych przesyłek w druku wypukłym, a w przypadku innych nośników dostępnych dla niewidomych – bezpłatnych przesyłek tylko pomiędzy niewidomymi a bibliotekami, organizacjami osób niewidomych lub organizacjami działającymi na rzecz niewidomych,

b. Prawo otrzymywania przesyłek listowych, przesyłek rejestrowanych, w tym z deklarowaną wartością oraz przekazów pieniężnych, z pominięciem oddawczej skrzynki pocztowej oraz bez konieczności odbierania przesyłki w placówce pocztowej - bez dodatkowych opłat, na wniosek zainteresowanych,

c. Prawo przekazywania listonoszowi w miejscu zamieszkania prawidłowo opłaconej przesyłki nie będącej przesyłką rejestrowaną.

Podstawa prawna: ustawa z 23.11.2012 r. Prawo pocztowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1640, ze zm.), • Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 .09. 2013 roku w sprawie wykazu bibliotek, organizacji osób niewidomych lub ociemniałych oraz organizacji, których celem statutowym jest działanie

na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1902, ze zm.),

• Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 29.04.2013 r. w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora wyznaczonego (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 1026).

3. Ulgi telekomunikacyjne – na podstawie uchwał zarządów poszczególnych operatorów telefonii stacjonarnej i komórkowej

Ponadto dostawcy publicznie dostępnych usług telefonicznych mają obowiązek świadczenia udogodnień telekomunikacyjnych dla osób niewidomych.

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 26.03.2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących świadczenia udogodnień dla osób niepełnosprawnych przez dostawców publicznie dostępnych usług telefonicznych (Dz.U. z 2014 r. poz. 464).

4. Ulgi podatkowe:

a. Odpisy od dochodu na wydatki związane z celami rehabilitacyjnymi.

Podstawa prawna: ustawa z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 2647, ze zm.).

b. Zwolnienie od podatku od czynności cywilnoprawnych – niewidomy ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności nabywający na własne potrzeby sprzęt rehabilitacyjny, wózek inwalidzki, rower, motocykl lub samochód osobowy.

Podstawa prawna: ustawa z 9.09.2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 170, ze zm.).

c. Zwolnienie od opłaty miejscowej lub uzdrowiskowej – niewidomy oraz jego przewodnik.

Podstawa prawna: ustawa z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, (Dz.U. z 2023 r. poz. 70, ze zm.).

d. Zwolnienie od opłaty za posiadanie psa - każdy niewidomy ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz osoba niepełnosprawna z tytułu posiadania psa asystującego.

Podstawa prawna: ustawa z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 70, ze zm.).

5. Ulgowy wstęp do muzeów państwowych - niewidomy ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności wraz z przewodnikiem.

Podstawa prawna: rozporządzenie Rady Ministrów z 20.07.2017 r., w sprawie rodzajów dokumentów potwierdzających uprawnienia do ulgi w opłacie albo zwolnienia z opłaty za wstęp do muzeów państwowych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1471).

6. 50 % zniżki w opłacie paszportowej – niewidomy i współmałżonek, o ile pozostaje na jego wyłącznym utrzymaniu.

Podstawa prawna: ustawa z 13.07.2006 r. o dokumentach paszportowych (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1302, ze zm.).

7. Ułatwienia w ruchu drogowym:

Odstępstwo od przestrzegania niektórych znaków drogowych na podstawie karty parkingowej dla właściciela samochodu lub kierowcy przewożącego właściciela takiej karty.

Podstawa prawna: ustawa z 20.06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2023 r., poz. 1047 ze zm.).

8 Ułatwienia w dostępie do świadczeń opieki zdrowotnej

A. Świadczenia opieki zdrowotnej z zakresu rehabilitacji leczniczej, w części dotyczącej świadczeń udzielanych świadczeniobiorcom niewidomym posiadającym znaczny stopień niepełnosprawności, są świadczeniami nielimitowanymi,

B. korzystanie „poza kolejnością” ze świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych w:

- poradniach specjalistycznych, • oddziałach szpitalnych, • rehabilitacji leczniczej,

C. Czas udzielenia świadczenia w dniu zgłoszenia lub w najbliższym możliwym terminie, poza kolejnością przyjęć,

D. Udzielenie świadczeń z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej nie później niż w ciągu 7 dni roboczych od dnia zgłoszenia.

Podstawa prawna: USTAWA z dnia 9 maja 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2018 r., poz. 932 ze zm.).

9. postępowanie skargowe na brak dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej.

Osoba ze szczególnymi potrzebami może złożyć wniosek o zapewnienie dostępności do instytucji publicznej, jeśli ma trudność w załatwieniu swojej sprawy.

W przypadku nie zapewnienia dostępności, osoba ze szczególnymi potrzebami ma prawo do złożenia skargi na brak dostępności do Prezesa Zarządu PFRON. od dnia, w którym

Podstawa prawna: USTAWA

z dnia 19 lipca 2019 r.

o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2022 r., poz. 2240 ze zm.).

10 Ponadto osoby niewidome ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności mają prawo do korzystania:

m.in. ze wsparcia finansowego i rzeczowego dla osób niepełnosprawnych w ramach programów PFRON skierowanych do osób indywidualnych i organizacji pozarządowych, w tym m.in.:

dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, turnusów rehabilitacyjnych, likwidacji barier w komunikowaniu się, architektonicznych i technicznych, program „Aktywny samorząd” (PFRON, PCPR, MOPS).

Stan prawny na dzień 12.10.2023 r.